

Právní aktuality - Finanční trh

Bulletin červenec & srpen 2009

Brzobohatý Brož & Honsa

Obsah:

[1. Investiční nástroje, komodity a trhy](#)

[2. Kolektivní investování](#)

[3. Bankovníctví a platební systémy](#)

[4. Pojišťovnictví a penzijní fondy](#)

[5. Regulace finančního trhu](#)

[6. Obchodní společnosti](#)

1. Investiční nástroje, komodity a trhy

Evropská unie

Konzultace CESR k short sellingu

Počátkem července zahájil CESR veřejnou diskusi k pravidlům pro short selling. V návaznosti na turbulentní vývoj na trzích v druhé polovině roku 2008 a řadu mimořádných opatření přijatých ve většině členských států EU a v mnoha dalších zemích navrhuje CESR vytvoření standardních pravidel pro short selling v EU ve vztahu k účastnickým cenným papírům obchodovaným na regulovaných trzích. Základem předkládaných pravidel je zavedení informační povinnosti o čistých otevřených krátkých pozicích vůči orgánům dohledu. Při překročení určitého objemu otevřených krátkých pozic by bylo vyžadováno také uveřejnění této informace. Tyto informační povinnosti by měli mít nejen obchodníci s cennými papíry, ale všechny osoby, pro které jsou tyto krátké pozice otevřeny, ať přímo, nebo prostřednictvím derivátových či jiných transakcí. Konzultace trvá do 30. září. Další informace je možno nalézt na: <http://www.cesr.eu>

Informace CESR k aplikaci MiFID

V průběhu července uveřejnil CESR další doporučení k aplikaci MiFID. Ohledně podmínek pro přeshraniční členství na regulovaném trhu CESR vysvětluje, že k tomuto členství není nutné provádět notifikaci či passportování. Notifikace by však byla potřebná v případě, že by na základě vzdáleného členství obchodník s cennými papíry vykonával funkci tvůrce trhu (market makera). Ohledně pravomoci orgánu dohledu příslušného regulovaného trhu CESR vysvětluje, že tento orgán dohledu je oprávněn

si vyžádat informace přímo od všech členů dotčeného regulovaného trhu.

CESR dále vydal doporučení k hodnocení pravidel pro poskytování informací zákazníkům před a po poskytnutí investiční služby. Doporučení představuje jakýsi „check-list“ otázek, které je nutno ze strany orgánu dohledu vyhodnotit při posuzování interních procedur a dokumentů, rozsahu a způsobu předkládání informací zákazníkům včetně upozornění na rizika, smluvní dokumentace a dalších informací poskytovaných zákazníkům. Doporučení obsahuje rovněž přehled základních otázek v rámci hodnocení informací poskytovaných zákazníkům po provedení obchodů a v rámci pravidelného informování. Další informace je možno nalézt na: <http://www.cesr.eu>

Další konzultace CESR

Na konci července CESR předložil k veřejné diskusi návrh pravidel ke klasifikaci a identifikaci OTC derivátů pro účely hlášení obchodů orgánům dohledu a uveřejňování informací o uzavřených obchodech. Předmětem hlášení podle MiFID a MAD mají být ty OTC deriváty, jejichž podkladovým aktivem jsou finanční nástroje přijaté k obchodování na regulovaném trhu. Dokument obsahuje pravidla pro klasifikaci derivátů podle normy ISO 10962. Pro jejich identifikaci by měla být primárně používána norma ISO 6166, která stanovuje podmínky přiřazování ISIN finančnímu nástroji, případně standard AII (Alternative Instruments Identifier). Další informace je možno nalézt na: <http://www.cesr.eu>

V návaznosti na schválení nařízení o ratingových agenturách zahájil na počátku července CESR konzultaci k centrální evidenci informací o ratingových vydaných v EU. Ratingové agentury mají zasílat příslušné informace CESRu, který je má zpřístupnit veřejnosti. Konzultační dokument navrhuje jednotný formát pro předkládání informací o ratingových, o jejich historické míře spolehlivosti a o jejich změnách. Dále stanovuje způsob předkládání těchto informací a jejich periodicitu. Obsahem konzultace je také způsob prezentování informací obsažených v centrální evidenci. CESR dále zahájil zjišťování, v jakém rozsahu jsou v EU používány ratingy vydané mimo EU. Tyto kroky podniká CESR v rámci vytvoření příslušné infrastruktury a přípravy standardů CESR k novému nařízení o ratingových agenturách, které by mělo

platit od října tohoto roku. Další informace je možno nalézt na: www.cesr.eu

Evropské standardy pro OTC deriváty

Počátkem července uveřejnila Komise sdělení k otázkám fungování derivátových trhů. Komise shrnuje základní přínosy a rizika derivátů pro fungování finančního trhu a celého hospodářství a shrnuje rámec pro řešení aktuální neuspokojivé situace na derivátových trzích. V návaznosti na kroky přijímané v jiných zemích (zejm. USA) navrhuje Komise opatření, která by měla zvýšit transparentnost a stabilitu fungování OTC derivátových trhů.

Komise navrhuje standardizaci derivátových kontraktů a procedur souvisejících s obchodováním a vypořádáním těchto transakcí. Dále vytvoření centralizovaného systému sběru a distribuce dat o uzavřených obchodech s OTC deriváty¹ a vytvoření systému centralizovaného vypořádání OTC derivátů prostřednictvím regulované ústřední protistrany což by mělo přispět ke zvýšení transparentnosti fungování derivátového trhu. Komise také zvažuje, zda neomezit uzavírání obchodů s deriváty mimo obchodní systémy, které podléhají alespoň v určitém rozsahu regulaci.

Vedle těchto opatření se zvýšení transparentnosti a stability fungování derivátového trhu týkají také opatření v oblasti regulace ratingových agentur, které hodnotí deriváty a jejich emitenty, hedgeových fondů a speciálních fondů kolektivního investování, které jsou významnými hráči na těchto trzích. V neposlední řadě se derivátových trhů dotknou také opatření v rámci navrhované reformy regulace finančního trhu v EU.

V návaznosti na iniciativy Evropské Komise oznámila v červenci organizace ISDA vytvoření nového smluvního standardu pro OTC deriváty,² který by měl přispět k větší standardizaci derivátových kontraktů a ke zjednodušení jejich vypořádání. Rovněž došlo k postupnému rozšíření činnosti ústředních protistran na hlavních evropských trzích.³

¹ V USA již byl vytvořen Trade Information Warehouse pro sběr informací o credit default swapch (CDS) provozovaný Depository Trust and Clearing Corporation.

² Tzv. Small Bang Protocol and Restructuring Supplement.

³ ICE Clear, EUREX Clearing, LCH.Clearnet.

Další informace je možno nalézt na: ec.europa.eu/internal_market, www.isda.org/smallbang, www.eurexclearing.com

Česká republika

Novela ZPKT - kvalifikovaná účast a transparentnost emitentů

Na konci července byl publikován zákon č. 230/2009 Sb., který novelizoval zákon o podnikání na kapitálovém trhu („ZPKT“)⁴ a řadu dalších zákonů. Vedle řady technických změn přináší novela primárně změny v procesu schvalování kvalifikované účasti a informačních povinnostech emitentů kótovaných cenných papírů.

V rámci provedení transpozice směrnice o kvalifikovaných účastech⁵ je zcela přepracována procedura posuzování a schvalování kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry. Samotná definice kvalifikované účasti se však nemění stejně jako princip povinného získání souhlasu ještě před nabytím kvalifikované účasti. Specifikovány jsou lhůty pro jednotlivé úkony v rámci řízení o žádosti o schválení nabytí kvalifikované účasti a celková prekluzivní lhůta 60 pracovních dnů pro vydání rozhodnutí. V případě marného uplynutí této lhůty platí fikce souhlasu s nabytím kvalifikované účasti.

Novela transponuje prováděcí směrnice ke transparentní směrnici⁶ a zcela přepracovává dosavadní text upravující povinnosti emitentů kótovaného cenného papíru. Jednoznačně se stanovuje, že transparentní pravidla se vztahují na vyměnitelné, prioritní a obdobné dluhopisy

⁴ Zákon č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5. září 2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účastí ve finančním sektoru.

⁶ Směrnice Komise 2007/14/ES ze dne 8. března 2007, kterou se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice 2004/109/ES o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu.

ve stejném rozsahu jako na akcie a jiné účastnické cenné papíry.

Vzhledem k možnosti emitenta z EU zvolit si za určitých podmínek (např. velká nominální hodnota emitovaných cenných papírů) domovský stát pro plnění informačních povinností odlišně od státu, ve kterém má sídlo, včetně emitentů ze zemí mimo EU, se nově upřesňuje působnost ZPKT na ty emitenty, pro které je Česká republika domovským státem. Dochází dále k podrobné specifikaci kvantitativních a kvalitativních požadavků na informace uváděné ve výroční zprávě včetně např. informací o vnitřním kontrolním systému emitenta a jeho corporate governance, podrobných informací o konsolidačním celku a informací o transakcích v rámci skupiny. V případě pololetní zprávy dochází rovněž k větší specifikaci kvantitativních a kvalitativních údajů. Nově se zavádí povinnost uveřejňování mezitímní zprávy statutárního orgánu emitenta v průběhu první a druhé poloviny účetního období, která obsahuje vysvětlení hlavních podnikatelských kroků emitenta a důležitých událostí, které emitenta ovlivňují. Dále se stanovuje povinnost výslovně uveřejňovat informace o změnách významných pro akcionáře, u kterých je důležité, aby byli včas informováni. ZPKT nyní přehledněji uvádí výčet emitentů, na které se transparenční povinnosti nevztahují.

Také u dalších povinností emitentů kótovaných cenných papírů dochází k jejich výraznému rozpracování a doplnění. Například je specifikován postup uveřejňování a zasílání plných mocí pro hlasování na valné hromadě emitenta, včetně elektronické formy. Podrobně je upraveno uveřejňování řady dalších informací důležitých pro výkon práv souvisejících s kótovanými cennými papíry. Přepřacovány jsou také podmínky a pravidla pro oznamování změn podílů na hlasovacích právech.

Novela přináší nová pravidla pro zpřístupňování informací povinně uveřejňovaných emitenty kótovaných cenných papírů. Zejména zakotvuje, že ČNB zpřístupní veřejnosti všechny povinně uveřejňované informace, které jí emitenti zašlou kvalifikovaným způsobem. ZPKT dále předpokládá vytvoření celoevropského systému sdílení těchto informací, který bude zajišťovat CESR ve spolupráci s národními orgány dohledu, tj. v České republice ve spolupráci s ČNB. Předkládání a uveřejňování příslušných

informací bude probíhat v češtině a dále zpravidla v angličtině.

Z dalších změn je možno uvést upřesnění požadavku na evidenci investičního zprostředkovatele, v níž má evidovat také uzavřené smlouvy týkající se investičních služeb. Vázání zástupci fyzické osoby musí mít nově alespoň středškolské vzdělání. Vázání zástupci, kteří jsou právnickou osobou, jsou nově povinni prokazovat průhledný a nezávadný původ kapitálu. U prospektu ZPKT nově připouští za určitých podmínek možnost schválení prospektu v anglickém jazyce.

U obchodníka s cennými papíry dochází ke zpřesnění podmínek pro výkon další podnikatelské činnosti a její registrace ze strany ČNB. Výkon další podnikatelské činnosti se nově umožňuje u organizátora regulovaného trhu a u centrálního depozitáře, a to následně po registraci této činnosti u ČNB.

Ohledně vnitřních informací dochází ke zpřesnění situací, které se nepovažují za zneužití vnitřních informací, např. postup v rámci zpětného odkupu či při cenové stabilizaci.

Zákon nabyl účinnosti 1. srpna. Nová transparenční pravidla pro emitenty se uplatní pro účetní období příslušného emitenta, které začíná po 1. srpnu 2009. U většiny tuzemských emitentů to bude zpravidla účetní období začínající od 1. ledna 2010.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Vyhláška o náležitostech žádostí pro kapitálový trh, banky a kampeličky

1. srpna nabyla účinnosti nová komplexní vyhláška, která upravuje požadavky na žádosti předkládané ČNB podle ZPKT, zákona o bankách a zákona o spořitelních družstvech.⁷ Jedná se o jeden z prvních počinů směřujících ke sladění právní úpravy v jednotlivých sektorech finančního trhu, která upravuje obdobnou problematiku. Dochází k úpravám terminologie a nastavení jednotných vzorů pro podávání žádostí v bankovním sektoru a na kapitálovém

⁷ Vyhláška č. 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky.

trhu tak, aby mohlo dojít ke snížení administrativní náročnosti povolovacích řízení u ČNB. To se projevuje např. možností odkázat na dokumenty předložené ČNB v jiných řízeních v posledních 5 letech. Vedle formálních úprav žádostí dochází k věcné změně u posuzování žádostí o kvalifikovanou účast a to v návaznosti na novelu ZPKT (zákon č. 230/2009 Sb.).

Vyhláška stanovuje náležitosti žádostí a požadavky na jejich přílohy a vzory formulářů. Jedná se mj. o žádosti o bankovní licenci, povolení pro družstevní záložnu, povolení k licenci pro pobočku zahraniční banky, povolení obchodníka s cennými papíry, organizátora regulovaného trhu, vypořádacího systému a centrálního depozitáře a registraci investičního zprostředkovatele. Dále upravuje žádosti o předchozí souhlas s volbou nebo jmenováním vedoucí osoby u těchto finančních institucí, souhlas k nabytí nebo zvýšení kvalifikované účasti a ovládnutí finanční instituce, a také k přeměně společnosti.

Další oblastí, kterou vyhláška upravuje, je stanovení podkladů k prokázání důvěryhodnosti a zkušenosti osob ve vedení finanční holdingové společnosti a osob v řídicích funkcích družstevní záložny. Vyhláška rovněž specifikuje minimální výši finančních prostředků, které poskytuje mimoevropská banka pobočce na území ČR.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Vyhláška a pokyny k deníku obchodníka a evidenci investičního zprostředkovatele, informační povinnosti

Na konci července byla vydána nová vyhláška o deníku obchodníka.⁸ V návaznosti na transpozici MiFID⁹ do ZPKT došlo ke změnám v požadavcích na údaje, které by měly být evidovány v deníku obchodníka s cennými papíry. Vzhledem k tomu, že řadu údajů, které má obchodník s cennými papíry evidovat, stanovuje

přímo použitelné prováděcí nařízení k MiFID¹⁰, musí vyhláška zohledňovat i tuto skutečnost. Požadavky na strukturu evidencí dále zohledňují informační povinnosti obchodníků s cennými papíry vůči ČNB a povinnosti vyplývající z hlášení obchodů a transparency po uzavření obchodů. Tento nový režim ovlivnil také rozsah a strukturu evidence investičního zprostředkovatele.

Vyhláška zavádí některé nové položky a upravuje některé stávající. Nově se zavádí např. položky kategorie zákazníka, údaje o době zveřejnění limitního pokynu nebo údaj o požadavku na nezveřejnění limitního pokynu. Dále dochází k úpravě formátu údajů např. u informací potřebných pro hlášení obchodů. Požadavky na evidenci investičního zprostředkovatele vychází v maximální míře z požadavků na deník obchodníka.

Dále dochází k novelizaci vyhlášky o informačních povinnostech obchodníka s cennými papíry.¹¹ Novela reaguje na změny v požadavcích na deník obchodníka a dále informování o změnách ve skutečnostech, na jejichž základě bylo obchodníku s cennými papíry uděleno povolení k činnosti, a informování o tom, že obchodník s cennými papíry pozbyl oprávnění k výkonu další podnikatelské činnosti. Novelou vyhlášky se dále stanoví nová forma a způsob informování ČNB o organizační struktuře a osobách s kvalifikovanou účastí ve čtvrtletní periodicitě.

Na vyhlášky navazují podrobné pokyny, které obsahují technické popisy datových položek deníků a formátů pro plnění informačních povinností vůči ČNB. Nový režim nabývá účinnosti v plném rozsahu 1. dubna 2010.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Nová vyhláška o zneužívání trhu a transparentci

⁸ Vyhláška 231/2009 Sb., o náležitostech a způsobu vedení deníku obchodníka s cennými papíry a náležitostech a způsobu vedení evidence investičního zprostředkovatele.

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/31/ES a 2007/44/ES.

¹⁰ Nařízení Komise (ES) č. 1287/2006, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokud jde o evidenční povinnosti investičních podniků, hlášení obchodů, transparentnost trhu, přijímání finančních nástrojů k obchodování a o vymezení pojmů pro účely zmíněné směrnice.

¹¹ Vyhláška č. 232/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 605/2006 Sb., o některých informačních povinnostech obchodníka s cennými papíry, ve znění vyhlášky č. 242/2007 Sb.

Na počátku srpna nabyla účinnosti vyhláška o ochraně před zneužíváním trhu a transparentci,¹² která navazuje na aktuální novelu ZPKT. Vyhláška plně nahrazuje předchozí prováděcí vyhlášky v této oblasti. Vzhledem k povinnosti emitentů kótovaných cenných papírů uveřejňovat určité informace a předkládat je ČNB, která je má následně zpřístupňovat veřejnosti, specifikuje vyhláška formu a strukturu těchto informací. Informace se primárně zasílají v elektronické podobě prostřednictvím internetové aplikace ČNB pro sběr informačních povinností a registraci subjektů. Informace se předkládají na elektronických formulářích, které jsou přílohou této vyhlášky. Vyhláška dále specifikuje způsob uveřejňování povinně uveřejňovaných informací a stanovuje datový formát, ve kterém mají být informace zpřístupněny a podmínky pro přístup na internetové stránky, kde jsou tyto informace uveřejněny.

Ohledně ochrany proti zneužívání trhu vyhláška specifikuje podmínky pro odklad uveřejnění vnitřní informace, včetně důvodů pro odklad uveřejnění a způsobu zajištění důvěrnosti vnitřní informace. Dále upravuje podmínky vedení seznamu osob, které mají přístup k vnitřní informaci, včetně podrobností o tom, které osoby mají být vedeny v tomto seznamu, podmínky oznamování manažerských transakcí, požadavky na kvalitu vnitřní informace, oznamování o podezření ze zneužití trhu a posuzování manipulace s trhem. Změnu oproti stávajícímu stavu představuje zasílání seznamu osob, které mají přístup k vnitřní informaci, ČNB ve stanovené datové struktuře.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Slovenská republika

2. Kolektivní investování

Evropská unie

Konzultace CESR k prováděcím opatřením ke směrnici UCITS IV

Na počátku července zahájil CESR veřejnou diskusi ke klíčovým informačním dokumentům (KID), které mají být poskytovány investorům

do fondů kolektivního investování v rámci nového režimu zavedeného směrnicí UCITS IV.

V rámci modernizovaného režimu kolektivního investování v EU by KID měl nahradit stávající zjednodušený statut a umožnit snadné porovnávání vlastností, výkonností a nákladů jednotlivých fondů. Konzultační dokument ke KID předkládá návrh formátu a způsobu prezentace informací investorům s cílem zajistit jejich maximální srozumitelnost a názornost. Struktura KID by měla být plně standardizovaná a měla by se skládat z celkem dvanácti položek, které by měly mít rovněž standardizovaný obsah. KID by měl konkrétně obsahovat vymezení cílů a investiční politiky příslušného fondu, rizik a potenciálních výnosů a ztrát. KID by měl dále obsahovat standardizovanou informaci o všech nákladech spojených s investováním do fondu a s jeho správou. Konzultační materiál předestírá také okolnosti, za kterých by mělo dojít k povinné aktualizaci KID. Doplnění tohoto konzultačního dokumentu, uveřejněného počátkem srpna, předkládá návrh vymezení limitů pro volatilitu jednotlivých tříd fondů, které prezentují jejich rizikovost a podrobnou proceduru pro klasifikaci rizikovosti u strukturovaných fondů.

CESR dále zahájil veřejnou konzultaci k prováděcímu opatření, které má specifikovat podmínky pro činnost a pro passportování a přeshraniční činnost správcovských společností podle nové směrnice UCITS IV. CESR navrhuje využít pro nastavení pravidel pro správcovské společnosti z velké míry standardy nastavené pro investiční firmy ve směrnici MiFID. Konzultační dokument se zaměřuje na organizační předpoklady pro činnost správcovských společností, kontrolní a řídicí systém, včetně systému vnitřní kontroly, odpovědnost vedoucích osob a systém odměňování, vedení evidencí a archivace dat a dokumentů. Podrobně jsou upravena také pravidla pro identifikaci a řízení střetu zájmů. Konzultační dokument obsahuje také podrobnou úpravu systému řízení rizik, který by správcovské společnosti měly zavést.

Konzultována jsou také pravidla jednání správcovských společností vůči investorům při přímém nabízení cenných papírů fondů kolektivního investování, včetně pravidel pro posuzování vhodnosti a přiměřenosti, pravidel pro nakládání s pokyny a pro jejich provádění za nejlepších podmínek. Analogicky s MiFID se předpokládá také úprava režimu pobídek. CE-

¹² Vyhláška č. 234/2009 Sb., o ochraně proti zneužívání trhu a transparentci.

SR dále konzultuje rozsah kontrolních povinností a oprávnění depozitářů zejména v případě fondů, které jsou spravovány správcovskou společností z jiného členského státu. Je zde navrhována velmi podrobná úprava depozitářské smlouvy. Součástí veřejné diskuse jsou také detailní podmínky spolupráce orgánů dohledu z různých členských států, včetně podmínek pro provádění kontrol na místě, spolupráci při vyšetřování a pro výměnu informací mezi národními orgány dohledu.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cesr.eu>

Česká republika

Novela ZKI - přípustná aktiva a investiční fondy

1. srpna nabyla účinnosti novela zákona o kolektivním investování.¹³ Novela se zaměřuje na dvě hlavní oblasti - první je transpozice směrnice o přípustných aktivech standardních fondů kolektivního investování,¹⁴ druhá je zjednodušení některých podmínek pro zakládání investičních fondů a pro činnost fondů kolektivního investování, zejména fondů kvalifikovaných investorů. Ohledně přípustných aktiv na zákon navázala prováděcí vyhláška ČNB¹⁵, která specifikuje požadavky na jednotlivé typy investičních nástrojů, do kterých mohou investovat standardní fondy kolektivního investování, a podmínky kladené na emiteny těchto nástrojů.

Podrobnější informace k tomuto tématu obsahuje zvláštní bulletin BBH, který je dostupný zde: <http://www.bbh.cz>

Slovenská republika

Opatření NBS k náležitostem žádostí podle zákona o kolektivním investování

¹³ Zákon č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹⁴ Směrnice Komise 2007/16/ES ze dne 19. března 2007, kterou se provádí směrnice Rady 85/611/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), pokud jde o vyjasnění některých definic.

¹⁵ Vyhláška č. 235/2009 Sb., o investičních nástrojích, do kterých může investovat standardní fond.

Na konci července vydala NBS opatření, které upravuje náležitosti žádostí o předchozí souhlas podaných podle zákona o kolektivním investování¹⁶. V návaznosti na novelu zákona o kolektivním investování¹⁷ nově upravuje opatření NBS náležitosti žádostí o nabytí nebo zvýšení kvalifikované účasti na správcovské společnosti. Opatření dále upravuje náležitosti žádostí o udělení předchozího souhlasu na snížení základního kapitálu správcovské společnosti, ke sloučení s jinou správcovskou společností, k prodeji podniku či k založení pobočky mimo EU. Opatření rovněž upravuje náležitosti žádostí ke změně stanov správcovské společnosti či k povolení outsourcingu investičního rozhodování ohledně majetku obhospodařovaných fondů na třetí osobu. Opatření také stanovuje náležitosti žádosti o předchozí souhlas ke jmenování nebo volbě vedoucích osob správcovské společnosti.

Toto opatření NBS dále upravuje náležitosti žádostí ke vzniku, sloučení či převody obhospodařování různých typů fondů kolektivního investování obhospodařovaných správcovskou společností. Další informace je možno nalézt na: www.nbs.sk

3. Bankovníctví a platební systémy

Evropská unie

Nové standardy a doporučení CEBS

V návaznosti na revizi směrnice o kapitálových požadavcích schválenou letos na jaře vydal CEBS během léta několik nových standardů a doporučení. Nová metodologie pro hodnocení praktické aplikace evropských regulatorních standardů by měla zajistit kontrolu harmonizované aplikace nových standardů kapitálové přiměřenosti a výkonu dohledu nad úvěrovými institucemi. CEBS dále vydal dokument analyzující proticyklické působení likvidního polštáře, který mají povinnost vytvořit a udržovat

¹⁶ Opatrenie č. 4/2009 Národnej banky Slovenska z 28. júla 2009 o náležitostiach žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu Národnej banky Slovenska podľa zákona o kolektivním investování.

¹⁷ Novelizace ustanovení zákona o kolektivním investování týkající se nabytí a změn kvalifikované účasti na správcovských společnostech byla provedena zákonem č. 186/2009 Z.z., o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

všechny banky na adekvátní výši tak, jak to odpovídá jejich rizikovému profilu. Tyto likvidní polštáře by se měly tvořit především v dobrých časech a měly by být rozpouštěny v dobách finanční krize. CEBS v rámci konzultace předkládá návrh pravidel pro tvorbu a využívání takového likvidního polštáře. Další informace je možno nalézt na: <http://www.cebs.org>

Návrh další novelizace kapitálové přiměřenosti

V polovině července Komise předložila návrh další novelizace režimu kapitálové přiměřenosti.¹⁸ Návrh směrnice, který bude projednáván během podzimu Radou EU a Evropským parlamentem, se zaměřuje na zpřísnění kapitálových požadavků, které mají pokrývat rizika vyplývající z obchodního portfolia. Dále stanovuje vyšší kapitálové požadavky v případě resekuritizace - opětovné sekuritizace již sekuritizovaných aktiv a cenných papírů, stejně tak dochází ke zpřísnění informačních povinností vůči orgánům dohledu a uveřejňování informací ohledně investic do sekuritizovaných aktiv a cenných papírů. Významnou změnou, která reaguje na další aktivity evropských institucí, je zpřísnění požadavků na corporate governance a pravidla pro odměňování pracovníků a manažerů úvěrových institucí a investičních firem. Pravidla pro odměňování by měla omezovat motivaci za přesměřování rizikové obchodní strategie a praktiky.

Komise dále oznámila záměr připravit další (v pořadí již třetí) novelizaci směrnice o kapitálové přiměřenosti. Obsahem této novely, která byla předložena v polovině července k veřejné diskusi, je provedení úprav systému kapitálové přiměřenosti tak, aby se posílilo jeho proticyklické působení zejména ve formě tvorby rezerv. Dále se navrhuje vytvoření dodatečných kapitálových požadavků pro pokrytí rizik z hypotečních úvěrů na bydlení a komerční nemovitosti, které jsou denominované v cizích měnách. V průběhu podzimu Komise dále předloží návrh na omezení míry finanční páky, kterou mohou finanční instituce využívat. Další informace je možno nalézt na: http://ec.europa.eu/internal_market

¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/ES ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí.

Česká republika

Zákon o platebním styku

Na začátku září byl vyhlášen ve sbírce zákonů nový zákon o platebním styku¹⁹ („ZPS“). Hlavním cílem tohoto zákona je transpozice nové směrnice o platebních službách.²⁰ Zákon nahradí stávající zákon o platebním styku²¹ a obsahuje komplexní úpravu poskytování platebních služeb, vydávání elektronických peněz a provozování platebních systémů. Zákon obsahuje jak podmínky pro získání příslušných povolení, tak pro činnost jednotlivých institucí a jejich dohled, který bude vykonávat ČNB.

ZPS ukládá poskytovatelům platebních služeb a vydavatelům elektronických peněz poměrně rozsáhlé povinnosti z hlediska požadavků na organizační zabezpečení jejich činnosti, vytvoření efektivního vnitřního kontrolního a řídicího systému či kapitálové vybavení. Účelem takto nastavených požadavků je vytvořit předpoklady pro stabilní fungování poskytovatelů služeb. ZPS dále požaduje striktní oddělení prostředků svěřených k provedení platebních transakcí od majetku poskytovatele služeb včetně přijetí dalších opatření na jejich ochranu. V rámci využití možnosti národní výjimky vymezené ve směrnici o platebních službách zavádí ZPS institut poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, který při určitém omezeném rozsahu poskytovaných platebních služeb nemusí splňovat tak přísné požadavky jako jsou kladeny na standardní poskytovatele platebních služeb.

V návaznosti na novou evropskou úpravu platebních služeb ZPS obsahuje také podrobná pravidla pro jejich poskytování, včetně požadavků na informace, které mají být zákazníkům sděleny před uzavřením smlouvy o platební službě či poskytnutím platební služby. Dále ZPS požaduje podrobné informování zákazníků i v průběhu poskytování platebních služeb. ZPS stanovuje také speciální úpravu pro uzavírání smluv o platebních službách, pro jejich změnu

¹⁹ Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES.

²¹ Zákon č. 124/2002 Sb., o platebním styku ve znění pozdějších předpisů.

a výpověď. V rámci pravidel činnosti platební instituce ZPS stanuje podrobné povinnosti při autorizaci plateb, vracení plateb, dále způsob a lhůty provádění platebních příkazů aj. ZPS také vymezuje rozsah odpovědnosti poskytovatele platebních služeb.

Návazně na ZPS byl vydán změnový zákon,²² kterým se mění např. zákon o bankách, zákon o spořitelních družstvech nebo devizový zákon. Účinnost nové právní úpravy platebního styku je stanovena na 1. listopadu 2009.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Příprava vyhlášek k platebnímu styku

ČNB předložila v červenci do připomínkového řízení návrh prováděcí vyhlášky k novému zákonu o platebním styku. Vyhláška upravuje náležitosti jednotlivých žádostí předkládaných podle zákona o platebním styku včetně jejich příloh a formulářů pro podávání žádostí. Vyhláška stanovuje požadavky na řídicí a kontrolní systém platební instituce a instituce elektronických peněz včetně požadavků na systém řízení rizik, vnitřní audit a compliance.

Návrh vyhlášky dále vymezuje požadavky na kapitál platební instituce a instituce elektronických peněz a konkrétní postupy pro stanovení kapitálových požadavků. V rámci pravidel oběžného podnikání stanovuje návrh vyhlášky pro platební instituce, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu a instituce elektronických peněz pravidla pro investování peněžních prostředků svěřených za účelem provedení platební transakce, resp. sloužících na pokrytí závazků z vydaných elektronických peněz, a to pouze do likvidních aktiv s nízkým rizikem.

Návrh vyhlášky rovněž upravuje rozsah a způsob uveřejňování informací ze strany institucí elektronických peněz a způsob a strukturu některých informačních povinností platebních institucí a poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu. Účinnost vyhlášky se předpokládá spolu s novým zákonem o platebním styku, tj. 1. listopadu 2009.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

²² Zákon č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku.

Novela zákona o bankách, novela zákona o kampeličkách - kvalifikovaná účast

Od 1. srpna nabyla účinnosti novela zákona o bankách²³, jejímž hlavním předmětem je transpozice směrnice o kvalifikovaných účastech, která harmonizuje podmínky a procesní úpravu pro nabývání kvalifikovaných účastí ve všech sektorech finančního trhu. Nově je komplexně upravena procedura posuzování a schvalování kvalifikované účasti na bance a text je plně sladěn s podmínkami a procesem pro posuzování kvalifikované účasti u obchodníků s cennými papíry.

Dále dochází k úpravě podmínek pro posuzování vedoucích osob; mj. budou podmínky odbornosti a důvěryhodnosti ověřovány u všech osob, které vykonávají výkonné řídicí funkce, nejen na základě pracovní či jiné smlouvy. Dochází k určitému uvolnění podmínek neslučitelnosti funkcí.

Rovněž dochází k uvolnění podmínek pro majetkovou účast banky na jiných osobách, čímž však nejsou dotčena příslušná pravidla pro angažovanost a kapitálovou přiměřenost. Nabytí majetkové účasti musí být v souladu s celkovou strategií banky a banka musí řídit rizika s touto investicí spojená. V případě neplnění podmínek účasti banky v jiné osobě může ČNB uložit bance snížení výše jejího podílu v jiné osobě nebo převedení tohoto podílu na jinou osobu anebo jinak omezit rizika plynoucí z podílu banky v této osobě. Novela mj. umožňuje, aby banka mohla nabýt majetkovou účast v důsledku kapitalizace pohledávky v rámci restrukturalizace dlužníka a držet ji po dobu až tří let.

V zákoně o spořitelních a úvěrových družstvech²⁴ dochází k obdobným změnám jako v zákoně o bankách. Primárně dochází ke sladění režimu pro posuzování kvalifikované účasti na družstevní záložně s ostatními sektory finančního trhu. Specificky je řešeno stanovení výše kvalifikované účasti v případě postupné

²³ Zákon č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

změny členských vkladů. Další změny se týkají např. uložení požadavku na zajištění řádných administrativních a účetních postupů, lhůt pro posuzování vedoucích osob družstevní záložny a stanovují se podrobné podmínky a pravidla pro převod členských práv na družstevní záložně.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Slovenská republika

Opatření ke zmírnění dopadů finanční krize na bankovní sektor

Počátkem července nabyt účinnosti speciální zákon o zmírnění dopadů finanční krize na bankovní sektor.²⁵ Zákon reaguje na akční plán zemí EUROzóny z října 2008 a na dokumenty Evropské komise stanovující pravidla pro poskytování státní podpory finančním institucím, zejména bankám²⁶ a doporučení ECB.²⁷

Cílem zákona je vytvořit adekvátní právní rámec pro poskytování stabilizační státní podpory ve formě státní záruky nebo rekapitalizace. O poskytnutí podpory budou moci požádat banky se sídlem na Slovensku. O poskytnutí podpory bude rozhodovat vláda na základě stanoviska NBS jakožto orgánu dohledu nad bankovním sektorem.

Zákon stanovuje konkrétní podmínky pro poskytnutí podpory, mj. placení příslušného po-

platku či úroků ze strany banky, která přijímá státní podporu. Dále upravuje opatření, jež mají zabránit zneužití poskytnuté státní podpory, a která musí žádatel banka přijmout - restriktce výplaty dividend, snížení mezd a odměn vedoucím osobám a vedoucím zaměstnancům banky, apod. V případě porušení podmínek pro poskytnutí podpory je banka povinna celou podporu vrátit, příp. zaplatit sankční poplatky či úroky. Kontrolu dodržování podmínek a využívání státní podpory provádí ministerstvo financí.

V souvislosti s protikrizovými opatřeními dále dochází k novelizaci zákona o bankách, kde se mění ustanovení ohledně kvalifikované účasti a zejména se doplňují některé požadavky na kapitálovou přiměřenost, které zpřísňují podmínky pro podnikání bank. Rovněž se mění také zákon o cenných papírech a podmínky pro vydávání podřízených cenných papírů. Další informace je možno nalézt na: www.zbierka.sk

4. Pojišťovnictví a penzijní fondy

Evropská unie

Konzultace CEIOPS k prováděcím opatřením k Solvency II

V návaznosti na rámcovou směrnici Solvency II, schválenou na jaře letošního roku, připravil CEIOPS další sérii konzultačních dokumentů k prováděcím opatřením, která má navázat na rámcovou směrnici. Na základě návrhů CEIOPS připraví Komise texty příslušných prováděcích směrnic. Obsah konzultačních dokumentů je velmi široký, zahrnuje například podrobnosti výpočtu solventnostního kapitálového požadavku, klasifikace a přípustnost vlastních zdrojů z hlediska pokrytí kapitálových požadavků, metodologie hodnocení jednotlivých rizik včetně operačních, způsob stanovení bezrizikové úrokové míry, metodologie přizpůsobování rizikového hodnocení protistran, a další. Lhůta pro konzultaci je stanovena do 11. září. Další informace je možno nalézt na: <http://www.ceiops.eu>

²⁵ Zákon č. 276/2009 Z.z., o opatreniach na zmiernenie vplyvov globálnej finančnej krízy na bankový sektor a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁶ Sdělení Komise – Použití pravidel pro poskytování státní podpory na opatření přijatá ve vztahu k finančním institucím v souvislosti se současnou globální finanční krizí (2008/C 270/02);

Sdělení Komise o nakládání se znehodnocenými aktivy v bankovním sektoru Společenství (2009/C 72/01);

Sdělení Komise – Rekapitalizace finančních institucí během současné finanční krize: omezení podpory na nezbytné minimum a záruky proti neoprávněnému narušení hospodářské soutěže (2009/C 10/03);

Sdělení Komise – Dočasný rámec Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské krize (2009/C 83/01).

²⁷ Recommendations of the Governing Council of the European Central Bank on the pricing of recapitalisations of 20 November 2008;

ECB Guiding principles for bank asset support schemes of 25 February 2009.

Česká republika

Novela zákona o penzijním připojištění

Na počátku srpna nabyla účinnosti také novela zákona o penzijním připojištění²⁸, provedená zákonem č. 230/2009 Sb., která přinesla řadu významných změn pro činnost penzijních fondů, mj. v oblasti pravidel jednání k zájemcům a účastníkům. Nově se penzijním fondům ukládá postupovat při sjednávání smluv o penzijním připojištění, při jejich změnách a ukončení s odbornou péčí a v nejlepším zájmu zájemce o uzavření smlouvy nebo účastníka. Dále se zavádí přísný režim pro poskytování pobídek ze strany penzijního fondu, zprostředkovatele nebo zaměstnavatele, který omezuje poskytování pobídek, tak, že nesmí ohrozit jednání s odbornou péčí a požaduje maximální transparentnost ohledně pobídek vůči zájemcům a účastníkům. Zákon nově požaduje informování zájemců a účastníků o provizích za zprostředkování penzijního připojištění a o nákladech penzijních fondů souvisejících se zprostředkováním. Z hlediska možností přestupů mezi penzijními fondy novela zavádí možnost, aby penzijní fondy zpoplatnily přestupy nebo výplatu odbytného během prvních pěti let trvání smlouvy o penzijním připojištění. Maximální výše poplatku činí 800 Kč.

V reakci na finanční krizi novela umožňuje penzijním fondům oceňovat a vykazovat hodnotu části svého dluhopisového portfolia drženého do splatnosti v naběhlé hodnotě, nikoliv v tržní ceně. Tento postup budou penzijní fondy moci využít od 1. ledna 2010.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Nový zákon o pojišťovnictví

Na konci srpna byl vydán ve sbírce nový zákon o pojišťovnictví („ZPoj“),²⁹ který nahradí stávající zákonnou úpravu pojišťovnictví.³⁰ Hlavním cílem tohoto zákona je plně sladit právní úpravu pojišťovacího sektoru s požadavky evropského práva - především transponovat směrnici o za-

jištění³¹ a směrnici o kvalifikovaných účastech³² a dále modernizovat strukturu právní úpravy tak, aby odpovídala fungování pojišťoven a zajišťoven v prostředí jednotného evropského trhu. Vzhledem k zásadní reformě evropské regulace pojišťovacího sektoru v rámci směrnice Solvency II, která byla schválena na jaře letošního roku, však představuje ZPoj jakýsi mezistupeň, který bude významným způsobem novelizován během následujících dvou let - a to zejména v oblasti požadavků na vnitřní kontrolní a řídicí systém, stanovení technických rezerv a způsobu jejich umísťování, způsobu stanovování solventnosti pojišťoven a zajišťoven a také systému jejich dohledu v EU.

U zajišťoven přináší ZPoj ve smyslu příslušné evropské předlohy zcela novou proceduru povolování zajišťovny a podmínky pro její činnost. Podrobně upravuje režim přeshraničního působení zajišťoven v rámci EU a poskytování služeb prostřednictvím poboček tak, jak je to obvyklé u pojišťoven či v ostatních sektorech finančního trhu. Dochází rovněž ke strukturování požadavků na kapitál zajišťoven podle rozsahu a typu rizik, které zajišťují. U posuzování kvalifikovaných účastí dochází v návaznosti na evropskou úpravu ke sladění podmínek s ostatními sektory finančního trhu, zejména z hlediska procesu posuzování žádostí a informování o změnách.

U požadavků na tvorbu rezerv ZPoj poněkud modifikuje způsob stanovení vyrovnávací rezervy a rezervy na splnění závazků z použité technické úrokové míry. Dochází také k mírnému uvolnění některých restrikcí na přípustné položky finančního umístění, do kterých mohou pojišťovny a zajišťovny investovat prostředky z technických rezerv. Finanční umístění bude moci nově zahrnovat mj. nekotované akcie, dluhové cenné papíry a cenné papíry obdobné dluhopisům a akciím, pohledávky za pojistníky a pojišťovacími zprostředkovateli až

²⁸ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví.

³⁰ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví) ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/68/ES ze dne 16. listopadu 2005 o zajištění a o změně směrnic Rady 73/239/EHS, 92/49/EHS, jakož i směrnic 98/78/ES a 2002/83/ES.

³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5. září 2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účastí ve finančním sektoru.

do 1 měsíce po splatnosti. Podrobné podmínky pro investice a kvantitativní limity bude obsahovat prováděcí vyhláška.

Z hlediska požadavků na pojišťovny a zajišťovny stanovuje ZPoj kvalitativně nové podrobné požadavky na vnitřní kontrolní a řídicí systém. Vedle vytvoření systému řízení rizik zákon vyžaduje zavedení standardního systému vnitřního auditu a compliance, které mají přispět ke zvýšení stability fungování pojišťoven a zajišťoven.

V rámci nabídky služeb pojišťoven ZPoj mírně modifikuje podmínky, za kterých mohou pojišťovny poskytující neživotní pojištění uzavírat smlouvy o tzv. doplňkovém pojištění pokrývající i oblasti pojištění pro něž příslušná pojišťovna nemá povolení. Z hlediska informací poskytovaných zájemcům o pojištění resp. současným pojištěncům dojde k významnému rozšíření povinností pojišťoven zejména u investičních a kapitálových životních pojištění - zde budou povinně poskytovány mj. informace o investičních rizicích pojících se s daným pojištěním, o odkupném a způsobu jeho stanovení, a průběžné informace o vývoji investic v rámci pojištění.

Nový zákon přináší rozšíření informačních povinností pojišťoven a zajišťoven vůči ČNB, přičemž podrobnosti jejich plnění bude specifikovat příslušná prováděcí vyhláška. Rozšíří se také okruh informací pojišťovnami povinně uveřejňovaných mj. o informace o struktuře osob s kvalifikovanou účastí. Z procesních změn obsažených v novém ZPoj lze zmínit vyloučení odkladného účinku rozkladu podanému proti rozhodnutí ČNB v případech, kdy je ohrožena finanční stability pojišťovny nebo zajišťovny.

Návazně na ZPoj byl vydán změnový zákon,³³ který novelizuje celou řadu předpisů. Např. v zákoně o pojistné smlouvě³⁴ se doplňuje výslovná zásada rovného zacházení v rámci uzavírání a plnění z pojištění, požadavek na podrobné informování o investičním rizicích, která nese pojistník, a na pravidelné informování o vývoji hodnoty podkladových investic u investičního životního pojištění. Dále se stanovuje požada-

vek na povinnou písemnou formu smlouvy o pojištění velkých rizik či možnost pojistitele odmítnout poskytnutí pojistného plnění v případě uvedení nepravdivých či zkreslených informací osobou oprávněnou k přijetí plnění z pojištění.

Účinnost nové právní úpravy pojišťovnictví je stanovena na 1. ledna 2009.

Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Příprava vyhlášek k zákonu o pojišťovnictví

V návaznosti na nový zákon o pojišťovnictví připravuje ČNB prováděcí vyhlášky, které v červenci předložila do mezirezortního připomínkového řízení.

Návrh prováděcí vyhlášky k zákonu o pojišťovnictví blíže specifikuje celou řadu povinností stanovených zákonem. Upravuje náležitosti jednotlivých žádostí předkládaných podle zákona o pojišťovnictví, včetně jejich příloh a struktury informací, které mají být v žádostech obsaženy. Vyhláška stanovuje požadavky na řídicí a kontrolní systém, včetně požadavků na systém řízení rizik, vnitřní audit a compliance.

V návaznosti na vymezení přípustných aktiv finančního umístění vyhláška stanovuje podrobné limity a podmínky skladby finančního umístění. Návrh vyhlášky upravuje podmínky výpočtu vyrovnávací technické rezervy a způsob stanovení maximální výše technické úrokové míry. Upravuje také způsob výpočtu disponibilní míry solventnosti, způsob výpočtu požadované míry solventnosti a upravené míry solventnosti a výčet položek, které lze zahrnout do garančního fondu pojišťovny nebo zajišťovny. Návrh vyhlášky dále upravuje formu a náležitosti zprávy odpovědného pojistného matematika a rozsah, způsob a termíny pro uveřejňování údajů pojišťovnami a zajišťovnami.

Návrh vyhlášky o informačních povinnostech pojišťoven a zajišťoven stanovuje podrobným způsobem formu a náležitosti jednotlivých výkazů a plnění informačních povinností tuzemských pojišťoven a zajišťoven, pojišťoven a zajišťoven ze třetího státu a předkládání informací o skupině pojišťovny a zajišťovny. Informační povinnosti se plní primárně v elektronické podobě na datových formulářích a prostřednictvím systému ČNB pro sběr dat od do-

³³ Zákon č. 278/2009 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojišťovnictví.

³⁴ Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě) ve znění pozdějších předpisů.

hlížených osob (systém SDNS). Další technické podrobnosti plnění informačních povinností bude také obsahovat připravovaná metodika ČNB.

Účinnost vyhlášek se předpokládá spolu s novým zákonem o pojišťovnictví od 1. ledna 2010. Další informace je možno nalézt na: <http://www.cnb.cz>

Slovenská republika

V polovině srpna nabyla účinnosti vyhláška o poplatkových povinnostech důchodové správcovské společnosti.³⁵ Cílem vyhlášky je podrobná úprava postupu důchodové správcovské společnosti při stanovování poplatků spojených s vydáním, výplatou a správou některých cenných papírů nabývaných do majetku důchodového fondu, a dále stanovit konkrétní způsob jejich úhrady. Vyhláška stanovuje i způsob přepočítání poplatků za správu cenných papírů. Další informace je možno nalézt na: www.zbierka.sk

5. Regulace finančního trhu

Evropská unie

N/A

Česká republika

Návrh vyhlášky o směnářské činnosti

V návaznosti na změny, které přinese nový zákon o platebním styku do devizového zákona,³⁶ který je součástí změnového zákona k zákonu o platebním styku, byl na počátku července předložen do mezirezortního připomínkového řízení návrh vyhlášky o směnářské činnosti. V návaznosti na přesun pravidel pro poskytování bezhotovostních obchodů s cizí měnou a poskytování peněžních služeb do zákona o platebním styku se úprava těchto činností ve vyhlášce vypouští.

³⁵ Vyhláška č. 319/2009 Z.z., o poplatcích pre emitenta cenného papiera a o spôsobe ich úhrady dôchodkovou správcovskou spoločnosťou.

³⁶ Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon ve znění pozdějších předpisů.

Do vyhlášky se z devizového zákona přesouvají náležitosti žádosti o registraci ke směnářské činnosti. Návrh stanovuje podávání žádostí na předepsaných formulářích, které jsou přílohou vyhlášky, a způsob prokazování požadavků stanovených pro registraci devizovým zákonem. Návrh vyhlášky dále specifikuje způsob informování klientů devizových míst o podmínkách nákupu nebo prodeje cizí nebo české měny, o používaných nákupních a prodejních kurzech a o cenách poskytovaných služeb. Zásadním principem je informovat zákazníka dopředu před poskytnutím směnářských služeb o podmínkách, za kterých jsou služby poskytovány, a o nákladech s těmito službami spojených. Způsob prezentace těchto informací musí být dostatečně názorný a srozumitelný. Návrh vyhlášky požaduje, aby tyto informace byly zákazníkům zpřístupněny jak v českém, tak v anglickém jazyce.

Návrh vyhlášky dále specifikuje rozsah a strukturu informací o hotovostně nakoupených a prodaných cizích měnách, které směnárny předkládají čtvrtletně ČNB. Pro plnění této informační povinnosti vyhláška stanovuje příslušný formulář. Předpokládaná účinnost vyhlášky je 1. listopadu 2009. Další informace je možno nalézt na: www.cnb.cz

Slovenská republika

Návrh zákona o ochraně spotřebitele na finančním trhu

Ministerstvo financí předložilo návrh zcela nové komplexní právní úpravy pro zabezpečení ochrany práv spotřebitele na finančním trhu při využívání finančních služeb poskytovaných na území Slovenska. Zákon do značné míry navazuje a doplňuje zákon o finančnom sprostredkovaní a poradenstve, který byl vydán v květnu tohoto roku.³⁷

Režim nového zákona by měl působit na všechny finanční instituce, které podléhají dohledu NBS - banky, pojišťovny, obchodníci s cennými papíry, správcovské společnosti, důchodové správcovské společnosti, instituce elektronických peněz, poskytovatelé platebních služeb a finanční zprostředkovatelé. Zákon by měl dopadat také na osoby, které nemají povu-

³⁷ Zákon č. 186/2009 Z.z., o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

lení NBS, ale poskytují finanční služby - jako jsou například poskytovatelé spotřebitelských úvěrů nebo směnárny. Návrh zákona mj. ukládá všem poskytovatelům finančních služeb poskytovat služby spotřebitelům s odbornou péčí, přičemž mají zohledňovat vhodnost a přiměřenost poskytované služby vzhledem k poměrům zákazníků. Návrh zákona speciálně upravuje spotřebitelské smlouvy o finančních službách.

Návrh zákona předpokládá vytvoření nového institucionálního rámce pro ochranu práv spotřebitele na finančním trhu. Vedle již existujících institucionálních prvků v podobě Fondu pojištění vkladů a Garančního fondu investic by mělo dojít k vytvoření Národní akademie finančního vzdělávání a Úřadu pro ochranu finančního spotřebitele. Národní akademie finančního vzdělávání by měla zajišťovat koordinaci finančního vzdělávání a podporovat jeho rozvoj a zvyšovat povědomí o finanční gramotnosti. Dále by měla působit v oblasti odborného vzdělávání odborných pracovníků podléjících se na poskytování finančních služeb a koordinovat odborné vzdělávání a provádění odborných zkoušek. Úřad na ochranu spotřebitele finančních služeb by měl prostřednictvím finančního ombudsmana poskytovat možnost mimosoudního řešení sporů mezi spotřebiteli a finančními institucemi. Dále by měl prověřovat stížnosti a podání spotřebitelů, provádět kontrolu a vynucování pravidel pro poskytování finančních služeb spotřebitelům s důrazem na dodržování povinností v oblasti spotřebitelských smluv, plnění informačních povinností a dalších pravidel při nabízení finančních produktů a služeb spotřebitelům. Účinnost zákona se předpokládá od 1. ledna 2010.

Další informace je možno nalézt na: www.mfsr.sk.

6. Obchodní společnosti

Evropská unie

N/A

Česká republika

Novela obchodního zákoníku o výjimkách z oceňování vkladů a o finanční asistenci

V polovině července nabyla účinnosti novela obchodního zákoníku,³⁸ která transponuje novelizovanou druhou směrnici o společnostech³⁹, a má za cíl zjednodušit podmínky pro oceňování nepeněžitých vkladů, nabývání vlastních akcií a finanční asistenci. První část novely⁴⁰ upravuje případy výjimek z oceňování nepeněžitého vkladu znalcem při navyšování základního kapitálu. Novela stanovuje tyto výjimky v případech, kdy je možné cenu zjistit jiným transparentním způsobem - z údajů o obchodování na regulovaném trhu v případě investičních nástrojů, v případě jiného majetku z účetnictví ověřeného auditorem nebo určením jeho hodnoty obecně uznávaným odborníkem, který však nemusí být znalcem, a který při stanovení hodnoty použije pro ocenění obecně uznávané standardy a zásady oceňování. O použití těchto zjednodušených postupů rozhoduje statutární orgán společnosti. V případě zásadních změn podmínek v mezidobí mezi oceněním nepeněžitého vkladu a jeho splacením zajistí statutární orgán nové ocenění znalcem. Provedení přecenění se mohou domáhat i minoritní společníci nebo akcionáři. Novela požaduje, aby byla uveřejněna podrobná informace o zjednodušeném způsobu ocenění a uložena také ve sbírce listin.

Novela nově umožňuje poskytování finanční asistence (§ 120a) na nabytí podílů na společnosti také společnosti s ručením omezeným.

³⁸ Zákon č. 215/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Druhá směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (77/91/EHS) ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/68/ES ze dne 6. září 2006, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, pokud jde o zakládání akciových společností a udržování a změnu jejich základního kapitálu.

⁴⁰ Nově vkládané § 59a až § 59c.

Základním předpokladem je poskytnutí asistence za standardních podmínek obvyklých v obchodním styku a dále prověření finanční způsobilosti osoby, které je asistence poskytována představenstvem. Poskytnutá finanční asistence nesmí nadměrně zatížit či ohrozit finanční stabilitu poskytující společnosti. Vedle zákonných podmínek může společenská smlouva stanovit širší okruh podmínek. Transparentnost poskytnutí finanční asistence je zajištěna také uložením podrobné zprávy o poskytnuté finanční asistenci do sbírky listin. Uvedená pravidla přiměřeně platí také pro využívání finanční asistence a pro nabývání podílu na společnosti osobou ovládnou touto společností (§ 120b).

Podmínky pro poskytnutí finanční asistence u akciové společnosti vycházejí ze stejných principů jako u s.r.o. (§ 161f), nicméně jsou výrazně podrobnější. Zákon navíc požaduje mj. vytvoření zvláštního rezervního fondu ve výši poskytnuté finanční asistence či společnosti poskytující finanční asistenci zajištění spravedlivé ceny akcií, které budou v rámci finanční asistence nabývány. Vedle uložení do sbírky listin musí být zpráva o finanční asistenci poskytnuta akcionářům na valné hromadě, která asistenci schvaluje. V případě, že je finanční asistence poskytována členu statutárního orgánu, osobě ovládající a dalším osobám jednáním s nimi ve shodě, zákon požaduje přezkoumání zprávy o finanční asistenci nezávislým odborníkem. Obdobná pravidla platí také pro využívání finanční asistence a pro upisování akcií nebo zatímních listů akciové společnosti osobou ovládnou touto společností (§ 161g).

V rámci transpozice druhé směrnice novela také modifikuje pravidla pro nabývání vlastních akcií (§ 161a). Za předpokladu plného splacení emisního kurzu akcií může společnost nabývat vlastní akcie za zákonem stanovených podmínek, přičemž je možné, aby si společnost stanovila podmínky přísnější. Zákon specifikuje požadavky na usnesení valné hromady o nabytí vlastních akcií, a dále požaduje, aby nabytí vlastních akcií nevedlo k finančním obtížím společnosti, mj. ke snížení vlastního kapitálu pod kapitál upsaný zvýšený o nerozdělené fondy.

V případě snížení základního kapitálu novela také výslovně přiznává věřitelům oprávnění požadovat rozhodnutí soudu o dodatečném zajištění pohledávek, pokud mají za to, že sni-

žením základního kapitálu společnosti došlo ke zhoršení dobytosti těchto pohledávek. Další informace je možno nalézt například na: <http://portal.justice.cz>

Slovenská republika

Analýza podmínek pro PPP projekty na Slovensku

Ministerstvo financí připravilo analýzu podmínek pro realizaci PPP⁴¹ projektů a metodický pokyn k jejich provádění. Analýza řeší otázky potřeby existence speciální regulace PPP projektů na Slovensku a uvádí doporučení k jejímu vytvoření. Cílem změn by měl být stav umožňující bezproblémovou realizaci těchto společných projektů, což předpokládá nastavení relativně širokých mantinelů pro jednání orgánů veřejné správy a soukromých účastníků těchto projektů. Na druhé straně je potřebné, aby právní předpisy zakotvovaly dostatečné kontrolní mechanismy, procesy pro identifikaci a kontrolu rizik, která mohou v rámci projektů vznikat.

Materiál obsahuje doporučený postup k praktické realizaci PPP projektů, včetně jejich přípravy, posuzování, zadávání příslušných veřejných zakázek, uzavírání smluv, monitoringu a kontroly plnění stanovených podmínek, apod. Další informace je možno nalézt na: www.finance.gov.sk

⁴¹ Private-Public-Partnership.

Advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s. dlouhodobě poskytuje svým klientům právní poradenství v oblasti práva finančních trhů. V rámci svých služeb nabízí také základní informační servis o nejvýznamnějších aktualitách v oblasti regulace a práva finančního trhu.

Bulletin BBH je určen pouze jako obecná informace o některých důležitých novinkách a událostech v oblasti finančních trhů a související právní problematice. Jeho obsah není právním poradenstvím ani doporučením k určitému postupu v konkrétní situaci.

V případě zájmu o další informace nebo o individuální poradenství nebo konzultaci nás neváhejte kontaktovat na níže uvedené adrese.

Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s.
Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1
Česká republika
IČO 26143119
Městský soud v Praze oddíl A, vl. 40439
Tel.: 234 091 355
Fax: 234 091 366
E-mail: legal@bbh.cz
Web: www.bbh.cz